

Reykjavík 26. febrúar 1992

Alþingi

Menntamálanefnd Alþingis
b.t. Þorsteins Magnússonar
nefndarritara
Alþingi
Reykjavík.

Erindi nr. Þ 115 / 570

komudagur 2 / 3 1992

Efni: Umfjöllun Nemendaráðs Tækniskóla Íslands um frumvarp um Lánasjóð Íslenskra námsmanna, 214 mál.

Við hjá Nemendafélagi Tækniskóla Íslands fögnum því tækifæri sem okkur er gefið til þess að segja okkar álit á ofangreindu frumvarpi. Við höfum áður, með bréfi til menntamálaráðherra þann 7. október 1991, lýst áhuga okkar á því að ræða þessi mál.

Lánasjóður íslenskra námsmanna er nauðsynleg stofnun og er grundvallahugsunin að baki sjóðsins þ.e. jafnrétti til náms óháð efnahag og búsetu mjög göfug. Það er okkar álit að með frumvarpinu eins og það er lagt fram í dag sé vegið að því markmiði og það leiði til þess að sá jöfnuður sem ríkir í dag glatist.

Munum við rökstyðja mál okkar og fara í gegnum helstu greinar frumvarpsins eins og það kemur fyrir.

1. kafli.

1. grein.

Við teljum það vafasamt að setja í lög að skilyrði til námslána miðist við stúdentspróf. Þá er verið að þröngva öllum til þess að fara í stúdentspróf og skólakerfið þolir það varla miðað við núverandi kerfi.

2. grein.

Ef nefndarmenn kynna sér Tækniskóla Íslands, markmið hans og hlutverk, sjá þeir að hér er verið að skera á þann möguleika að iðnaðarmenn geti leitað sér frekari menntunar. Þeir þurfa nú að hefja nám í raungreinadeild skólans og eins og frumvarpið liggur nú fyrir verður þeim

það fjárhagslega ókleift. Það er að okkar mati alveg ófært og stangast á við þá stefnu stjórnvalda að hlúa að starfstengdu og stuttu námi s.s. iðnrekstrarfræði, iðnfræði, röntgentækni og meinatækni.

3. grein.

Engar athugasemdir.

4. grein.

Engar athugasemdir.

5. grein.

Engar athugasemdir.

2. Kafli.

6. grein.

Við lýsum undrun okkar á því að það sé í frumvarpi þessu að námslán eigi að greiðast út eftir að námsárangur liggi fyrir. Verður þetta til þess að námsmenn verða að þiggja almenn lán í bankakerfinu sem síðan greiðast niður þegar námslánið greiðist. Mun þetta hafa í för með sér mikin vaxtakostnað fyrir námsmenn sem skerðir framfærslu þeirra. Við vitum að í sumum skólum mun þetta valda miklum erfiðleikum vegna þess t.d. að próf eru aðeins tekin einu sinni á ári (Söngskólinn) og í öðrum liggja prófúrlausnir ekki fyrir fyrir en löngu eftir að prófið var þreitt (Háskóli Íslands).

Fjölgun ábyrgðarmanna teljum við ekki nauðsyn. Frekar væri að herða kröfur til ábyrgðarmannsins sem fyrir er. Mjög eðlilegt væri að kanna hvort viðkomandi sé á vanskilaskrá og gera á kröfu um að ábyrgðamaður sé ekki maki.

Innheimta á lántökugjöldum af skuldabréfum er nýlunda og er það of mikið í einu að innheimta lántökugjöld og vexti af sama láninu. Finnst okkur það út í hött að leggja bæði þessi gjöld á í einu en við getum samþykkt annað hvort að hóflegu marki.

7. grein.

Lánstímin er að okkar mati of stuttur. Fjórfaldur námstími hvað er það? Meðalnám í Tækniskóla Íslands er um 4 ár. Miðað við það yrði lánstíminn þá 16 ár. Það er of stutt því að á þessum sama tíma er verið að sjá fyrir "dýrri" fjölskyldu (ung börn) og greiða afborganir af húsnæðislánum.

Ásættanlegt væri fyrir okkur að lánstíminn væri ekki styttri en sexfaldur námstími og væri þá meðallánstími hjá Tækniskólanemendum og öðrum háskólanemendum 24 ár sem er um helmingss stytting frá núverandi kerfi.

Að setja vexti á námslán er mikill ábyrgðarhlutur. Við viljum ekki greiða niður óráðsíðu þeirra sem settu fyrri lög um sjóðinn. Við teljum að það að krefjast arðs af fjármagninu sé verið að nota þá peninga til þess að að greiða niður vaxtakostnað af erlendum lántökum sjóðsins. Í frammhaldi af þessu mætti spyrja? Hvers vegna ekki bara loka sjóðnum og stofna nýjan líkt og gert var við húsnæðiskerfið.

Eins og fram kom í athugasemdum við 6. gr gætum við samþykkt annað hvort þ.e. vexti eða lántökugjald og það í hóflegu mæli. Sú vaxtatala (3%) sem nefnd er í frumvarpinu er of mikil. Í mesta lagi væri hægt að settast á 1% vexti.

8. grein.

Hvers vegna verður alltaf að greiða aðeins tvær afborganir á ári? Við erum þess fullviss að ef afborganirnar væru fleiri á ári t.d. ársfjórðungslega líkt og á húsnæðislánum myndi innheimtan vera mun betri og lánasjóðurinn fengi jafnara fjármagsstreymi.

Að hækka afborgunarprósentuna úr 4% í 8% eftir 5 ár er of mikið stökk. Ekki treystum við okkur til þess að meta hver prósentan ætti að vera miðað við þann stutta tíma sem okkur er gefinn til endurgreiðslu. En miðað við þá útreikninga sem við höfum séð munu margar starfsstéttir sem þegið hafa lán ekki ná að greiða upp námslánið og hafa mikið fyrir því á þessum stutta lánstíma sem um er að ræða.

9. grein.

Engar athugasemdir nema um vextina.

10. grein.

Engar athugasemdir.

11. grein.

Engar athugasemdir.

12. grein.

Engar athugasemdir.

13. grein.

Engar athugasemdir.

14. grein.

Engar athugasemdir.

3. kafli.

15. grein.

Eins og áður hefur komið fram í þessum athugasemdum höfum við bent á að lántökur sjóðsins á undanförunum árum er nú aðalástæða þeirra erfiðleika sem sjóðurinn stendur frammi fyrir í dag. Vegna þeirra staðreinda væri nauðsynlegt að takmarka lántökur hans og hafa þær helst engar. Við höfum einnig útskýrt afstöðu okkar til lántökugjaldana og munu þau aldrei standa nema að litlu leyti undir rekstrarkostnaði sjóðsins.

16. grein.

Við óttumst það mikla vald sem stjórn sjóðsins er veitt með lögum þessum. Viljum við festa meira í lög. Má þar nefna sérstaklega að best væri að telja upp þá skóla eða menntastofnanir sem teljast lánshæfar líkt og er í eldri lögum og reglugerðum tengdum þeim.

17. grein.

Engar athugasemdir.

18. grein.

Það er svo sem engin athugasemdir nema allt tal um vexti er ekki að okkar skapi um þessar mundir.

19. grein.

Engar athugasemdir.

Greinargerð.

Við viljum lýsa undrun okkar á þeim vinnubrögðum sem hafa verið viðhöfð í þessu máli. Þó ber að þakka það sem menntamálanefnd hefur viðhaft í þessu máli þ.e. að gefa aðilum kost á umsögnum um málið. Okkur finnst miklu offari farið í þessu máli og þá er hætta á að ekki verði eins vel gert og hægt væri að gera.

Taka þarf útlánareglur lánasjóðsins til gagngerar endurskoðunar. Það að ekki sé hægt að fá t.d. hálf lán í dag er fáránlegt. Núverandi reglur segja að annað hvort tekurðu allt lánið eða ekkert. Þetta hvetur til meiri lántöku en nauðsynlegt er í mörgum tilfellum. Eðlilegt mætti telja að nefnd sem skipuð væri til þess að endurskoða eins veigamikil lög hefði allt að ár til undirbúnings og gæti leitað álits bæði innanlands og erlendis, til þeirra aðila sem með málið hafa að gera. Þetta er allavegana sú málsmeðferð sem okkur er kennd hér í Tækniskólanum þ.e. að gera hlutina vel því ef ekki þá þarf aðeins að gera þá aftur.

Þetta lagafrumvarp sem umræðir gerir aðeins það að lappa upp á annars nokkuð úrelt kerfi. Engar nýjar hugmyndir koma fram sem hægt er að skoða. Nefndarmenn taka aðeins upp gamlar lummur sem hafa verið í umræðunni um alllangann tíma (mismikinn þó eftir atvikum, sumt er alveg nýtt) og móða þeim saman í þessi lög. Athugasemdir okkar eru aðeins miðaðar við að milda þessi lög en ekki koma með ný sem að vissu leyti væri mun betri kostur.

Með von um jákvæð viðbrögð

 Almar Eiríksson
 Formaður Nemendafélags TÍ